

הגירה, פליטות ורילוקיישן בתיאטרון בישראל

ויאמר יהוה אל-אברהם, לך-לך מארצה וממולדתך ומבית אביך, אל-הארץ, אשר אצאך. (בראשית י"ב פסוק א)

הציווי האלוהי על עזיבת הבית, וההגירה אל מקום לא נודע מהווה את הפעולה פורמטיבית של עזיבת הישן, ובחירה בזהות חדשה, הנטועה במרחב אחר מזה הנעזב. לצידו של אברהם, התרבות רוויה, למן ימי העת העתיקה, במהגרים וגולים, שבמהלך תנועתם במרחב ובזמן גיבשו זהויות קולקטיביות חדשה. ודי אם נזכיר בהקשר זה את אדיפוס, הגולה מעירו, ואת אודיסאוס, המבצע פעולה של שיבה לאחר עשרים שנה, כלומר – "רה-מיגרציה", ובחר מחדש בזהותו כמלך איתקה, ואגב כך מבסס שיח על מהי זהות ומהי הזיקה בין מקום, דרך ותפיסת העצמי. הגירה, התיישבות מחדש, שיבה אל הבית הנעזב – כל אלה ממשיכים להיות תנועות ותנודות הרוחשות גם בתרבות היהודית, העברית והישראלית המודרנית, על מרחביה הגלובאליים.

בסמינר זה נתחקה ההגירה בזיקה לתיאטרון העברי, היהודי והישראלי של המאות ה-20 וה-21, תיאטרון ששגשג לצד תנועות הגירה המוניות. נברר את האופן שבו התיאטרון סימן מרחבי הגירה על ידי ייצוגם עלי במות. נעמוד על האופן שבו התיאטרון עצמו אימץ פרקטיקה של הגירה ושל נדודים, ואיפשר נדודים של שחקנים ואנשי במה ממקום למקום. נבדוק כיצד המופע החי יצר אתרי זיכרון הגופני של הפליטות, והסימון שלה בהקשר המקומי. הקורס מתמקד בלימוד מקרי מבחן יהודיים וישראליים, אך ינוע בין מחקרים הבוחנים את התופעות האלה ואת מופעיהן מפרספקטיבות רחבות. אגב כך נתמודד עם מושגים כגון תפוצה, עבודת גבול, Hub, קולוניאליזם ופוסט-קולוניאליזם, טראנס-לאומיות ועוד.